



GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Caerdydd a'r Fro
Cardiff and Vale
University Health Board



Llunio
Gofal Iechyd Cynaliadwy
i'r Dyfodol

Cynllun Gweithredu Datgarboneiddio 2024



Llunio ein
Llesiant
i'r Dyfodol



1. Rhagair	3
2. Crynodeb Gweithredol	5
3. Cyflawniadau hyd yn hyn	7
4. Gweledigaeth	9
5. Pam mae angen i ni weithredu	9
5.1 Yr Argyfwng Hinsawdd	9
5.2 Lluio Ein Lles i'r Dyfodol	10
5.3 Targedau	10
6. Cynnydd BIP Caerdydd a'r Fro hyd yma	12
7. Uchelgais 2024–2027	18
8. Camau Gweithredu BIP Caerdydd a'r Fro	21
9. Camau Gweithredu 2024/25	24
9.1 Gofal Iechyd Cynaliadwy / Hinsawdd Gydwybodol	24
9.2 Arweinyddiaeth a Diwylliant Cynaliadwy / Hinsawdd Gydwybodol	28
9.3 Ystadau Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwybodol	30
10. Adnodd i Gyflawni	32
11. Casgliad	32

1 Rhagair

Mae Cymru, ynghyd â gweddill y byd, yn parhau i deimlo pwysau newid hinsawdd, gyda mwy o ddigwyddiadau tywydd garw bellach yn norm. Yn y DU, fis Medi diwethaf gwelsom y rhediad hiraf o ddiwrnodau olynol (7 diwrnod) dros 30°C a gofnodwyd erioed.

Bydd y newidiadau i'n hinsawdd yn cael effaith fawr ar ein poblogaeth, a bydd yr effaith hon yn cael ei theimlo'n fwy difrifol gan y rhai sydd fwyaf difreintiedig oherwydd amddifadedd neu afiechyd.

Gwyddom, drwy effaith newid yn yr hinsawdd, y byddwn yn gweld esblygiad parhaus yn natur ac achosion o glefydau yn ein poblogaeth, megis salwch sy'n gysylltiedig â gwres ac effeithiau seicolegol llifogydd a dadleoli, a gwaethygu anghydraddoldebau iechyd. Mae'r effeithiau hyn yn peri risg i'r Bwrdd Iechyd a'n trigolion.

Heb gamau lliniaru, byddwn yn gweld mwy o alw am wasanaethau. Bydd ein seilwaith hefyd yn galw am fuddsoddiad ac addasu sylweddol i ymdrin â digwyddiadau tywydd cynyddol eithafol a chyfnewidiol gan gynnwys gwres a llifogydd.

Yn ogystal â gweld effeithiau ar ein hinsawdd, rydym hefyd yn gweld effeithiau ar ein bioamrywiaeth a'n cefnforoedd. Dywedodd Adroddiad Blynyddol diweddaraf Cyfarwyddwr Iechyd y Cyhoedd BIP Caerdydd a'r Fro,

“Rydym mewn argyfwng natur. Ers 1970, bu gostyngiad o 69% mewn bioamrywiaeth yn fyd-eang, gydag 1 o bob 6 rhywogaeth yng Nghymru yn wynebu difodiant erbyn hyn.”

Mae'r Swyddfa Dywydd wedi adrodd yn ddiweddar fod tymheredd arwyneb y môr wedi cyrraedd y lefelau uchaf erioed yn 2023². **Mae angen i ni wneud mwy i leihau ein heffaith ar y blaned, gan fod y sector iechyd yn gyfrifol am gyfran sylweddol o allyriadau carbon, hyd yn oed yn fwy na'r sector hedfan.**

Dyma ein pedwerydd cynllun gweithredu. Mae'r Bwrdd Iechyd yn mynd ymhellach nag erioed. Rydym wedi ymrwymo i leihau ein heffaith ar yr amgylchedd drwy osod uchelgais heriol yn ein strategaeth newydd, Llundio Ein Lles i'r Dyfodol – i leihau'r allyriadau rydyn ni'n eu rheoli 40% erbyn 2027. Ni fydd yn hawdd ac mae angen i'n holl

gydweithwyr chwarae rhan a rhoi amser i leihau ein heffaith ar yr amgylchedd. Mae'r cynllun hwn yn adlewyrchu'r angen hwnnw. Mae'n cydnabod bod ein hallyriadau yn digwydd oherwydd bod angen gofal iechyd ar bobl, felly mae angen i ni fynd i'r afael â'r galw. Mae'n cydnabod bod tuedd i ddarpariaeth gwasanaethau iechyd o ansawdd gwell arwain at osgoi allyriadau carbon. Mae hefyd yn cydnabod bod angen i ni addasu i'r hinsawdd sy'n newid.

Rydym hefyd yn nodi y bydd camau a gymerir i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd yn arwain at lawer o fanteision i'n trigolion, gan gynnwys aer glanach, poblogaeth fwy egniol yn gorfforol a gwell lles meddyliol.

Mae gennym weithlu sylweddol ac mae mwy ohonynt nag erioed yn cyflawni rôl weithredol wrth leihau ein hallyriadau. Er mwyn cyflawni ein huchelgeisiau a'n targedau, bydd angen i ni wneud mwy i ysgogi pawb i chwarae eu rhan.

Mae uchelgais Sero Net y Sector Cyhoeddus Llywodraeth Cymru erbyn 2030 yn prysur agosáu. Rydym yn cydnabod na allwn fynd i'r afael â hyn yn unigol. Mae angen ymateb ar y cyd i'r her enfawr hon fel y gallwn ddarparu buddion yn gyflymach ac yn fwy effeithlon. Rydym yn gweithio gyda'n holl randdeiliaid, gan gynnwys partneriaid ledled y rhanbarth, cydweithwyr yn y BGC, Llywodraeth Cymru, Byrddau Iechyd eraill a gyda'n cyflenwyr i ddod o hyd i atebion i leihau ein hallyriadau a'n heffaith amgylcheddol.

Fel sefydliad, rydym yn cydnabod, oni bai ein bod yn gwneud newidiadau i'r ffordd rydym yn darparu gofal, y bydd newid yn yr hinsawdd yn parhau i waethygu ein gallu i ddarparu gwasanaethau. Nid argyfwng hinsawdd yn unig yw hwn, mae'n argyfwng iechyd.



1 <https://cavuhb.nhs.wales/patient-advice/local-public-health-team/key-publications/adroddiad-blynyddol-cyfarwyddwr-iechyd-cyhoeddus2022pdf/>

2 [Tymheredd arwyneb y môr uchaf erioed | Blog swyddogol tîm newyddion y Swyddfa Dywydd](#)

2 Crynodeb Gweithredol

2.1 Perfformiad

Yn ein hadroddiad 2022–23 amcangyfrifwyd bod ein hallyriadau carbon yn 217,000 tCO₂e. Mae hynny'n cyfateb i bob un o'n 16,000 o aelodau staff yn hedfan o amgylch y byd dair gwaith yr un. Mae ein hallyriadau yn sgil-gynnyrch o ddarparu gwasanaethau gofal iechyd.

**Mae 217,000
tunnell yn gynnydd
o 7% yn y flwyddyn
ddiwethaf.**

Mae'r cynnydd o ganlyniad i fwy o allyriadau yn y gadwyn gyflenwi ac adrodd categorïau allyriadau newydd a nodwyd gan Lywodraeth Cymru. Wrth i aeddfedrwydd yr adroddiadau carbon y mae Llywodraeth Cymru yn gofyn i Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro eu darparu gynyddu mae ein hól troed yn ymdebygu i'r darlun gwirioneddol o'n hól troed carbon.

Fodd bynnag, rydym wedi gweld yr allyriadau yr ydym yn eu rheoli (nwy, trydan, petrol, diesel, ac ati) yn parhau i leihau. Ers 18/19, gwelwyd gostyngiad o 7%.

Cyflawnwyd hyn drwy fesurau effeithlonrwydd ynni, ond mae dau aeaf mwyn diweddar hefyd wedi gweld cyfraddau defnydd ynni yn lleihau.

Wrth i'r galw am wasanaethau iechyd gynyddu a'n poblogaeth dyfu, bydd lleihau cyfanswm ein hallyriadau yn heriol dros ben.

2.2 Mae Angen Dull Gweithredu Newydd

Er gwaethaf yr her, rydym wedi ymrwymo i leihau ein hallyriadau ymhellach yn ein strategaeth Llunio ein Llesiant i'r Dyfodol newydd, sy'n nodi ein gweledigaeth ar gyfer gwella iechyd a lles y poblogaethau yr ydym yn eu gwasanaethu erbyn 2035.

**Mae hyn gyda'r
nod cyffredinol
o gyflawni
niwtraliaeth carbon
erbyn 2035.**



Mae'r cynllun hwn wedi adeiladu ar y cynlluniau blaenorol ond mae wedi esblygu ymhellach dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae wedi'i osod dros gyd-destun tair blynedd, sy'n cyd-fynd â'n huchelgais 2027. Gellir disgrifio'r esblygiad yn y tair ffordd ganlynol:

1. Er bod y cynllun yn canolbwyntio ar liniaru ein hallyriadau, rydym wedi nodi camau i ddechrau mynd i'r afael â'r her **addasiad hinsawdd**, a byddwn yn cyhoeddi cynllun addasu o fewn y flwyddyn nesaf.

2. Bod yn glir am rôl **atal afiechyd** wrth leihau ein hallyriadau. Cyflwynir thema Atal newydd gyda'r bwriad penodol o ddeall effaith atal ar garbon yn y llwybr diabetes i ddechrau. Y cyflwyniad newydd olaf eleni yw'r gydnabyddiaeth bod ein hymdrechion i fod yn fwy **effeithlon weithredol**, drwy ein hymateb i '6 Nod Gofal Brys ac Argyfwng' Llywodraeth Cymru, er enghraifft, yn cael effaith ar ein hallyriadau.

Mae tair thema bwysig i'r Cynllun hwn, bob un ag is-themâu a gweithredoedd oddi tanynt:

Gofal Iechyd Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwbybodol

Arweinyddiaeth a Diwylliant Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwbybodol

Ystadau Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwbybodol

Trwy gyflawni'r themâu hyn, byddwn yn sicrhau nad yw'r hyn a wnawn heddiw yn peryglu llesiant cenedlaethau'r dyfodol.



3 Cyflawniadau hyd yn hyn

Bob blwyddyn, mae datgarboneiddio wedi'i integreiddio'n well i'n sefydliad, fodd bynnag, mae llawer mwy i'w wneud o hyd. Rydym yn awyddus i adeiladu ar yr hyn a gyflawnwyd hyd yn hyn a chreu amgylchedd lle gall cydweithwyr weithredu i leihau ein heffaith amgylcheddol ac fe'u hanogir i wneud hynny.

Mae uchafbwyntiau'r hyn a gyflawnwyd dros y flwyddyn ddiwethaf yn cynnwys:

Cwblhawyd astudiaeth ar ba weithgareddau y mae angen eu gwneud i gyrraedd targed lleihau allyriadau GIG Cymru 16% ac mae wedi ysbrydoli'r cynllun gweithredu hwn drwy gysylltu carbon ag atal a'n blaenoriaethau gweithredol yn benodol.

Gan nodi, rhwng y 6 Nod Gofal Brys ac Argyfwng a'r Rhaglenni Gofal Cynlluniedig, fod tua 1% o'n hól troed carbon wedi'i osgoi oherwydd gwelliannau gweithredol a wnaed sydd o fudd i gleifion, ein cydweithwyr a'n heffaith garbon.

Mae gan ein mentrau i barhau i fod yn ariannol gynaliadwy eleni y potensial i osgoi hyd at 2% o'n hól troed carbon ar adeg ysgrifennu.

Mae llawer o 'grwpiau gwyrdd' wedi dod i'r amlwg yng Nghaerdydd a'r Fro, o fewn gwahanol adrannau. Mae pob un yn edrych ar ffyrdd y gallant wella eu hól troed carbon yn seiliedig ar y ffordd y maent yn gweithredu.

Mae gweithredu Cam 2 Re:Fit yn dod i ben a bydd yn cyflawni arbediad carbon o tua 300 tonnell (gwella ôl troed carbon tua 0.25%).

Cofrestrodd y BIP yn ffurfiol i Siarter Teithio Iach Lefel 2 yn Ch3 23/24.

Llofnododd ein tîm therapïau eu cynllun gweithredu datgarboneiddio eu hunain yn benodol ar gyfer eu proffesiynau.



3.1 Mesur ac Effaith

Bydd mesur effaith facro gyffredinol y cynllun hwn yn dod trwy'r adroddiadau allyriadau blynyddol sy'n cael eu cyflwyno i Lywodraeth Cymru ym mis Medi bob blwyddyn.

Nid yw'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu yn y cynllun hwn yn cael effaith garbon amcangyfrifedig, felly ni ellir amcangyfrif effaith leihau gyffredinol y cynllun.

Fodd bynnag, gwnaed amcangyfrifon ar gyfer effaith rhywfaint o weithgarwch osgoi a allai gyfrif am 2 - 4% o'n hól troed carbon. Hyd at tua 8,000 tonnell o CO₂e.

3.2 Adnodd i Gyflawni

O ystyried y rhagolygon ariannol cyfredol yn GIG Cymru, ysgrifennwyd y cynllun gweithredu hwn gan wybod y gellir cyflawni llawer gyda'r adnoddau presennol, felly mae'r pwyslais ar

flaenoriaethu ac alinio ein hadnodd presennol i gefnogi'r agenda datgarboneiddio ac ar yr un pryd, ein blaenoriaethau gweithredol sydd mor aml yn gysylltiedig.



4 Gweledigaeth

Bydd BIP Caerdydd a'r Fro yn enghraifft o ddarparu gofal iechyd cynaliadwy, gan osod y cyflymder y bydd eraill yn ei ddilyn ac yn dysgu ohono. Bydd effaith amgylcheddol isel yn ystyriaeth busnes fel arfer lle bydd ein holl gydweithwyr yn cael eu hannog i wneud newidiadau i arferion gwaith a fydd yn gweld ein hallyriadau carbon yn lleihau o un fenter i'r nesaf.

5 Pam mae angen i ni weithredu

5.1 Yr Argyfwng Hinsawdd

Yn 2019, daeth Llywodraeth Cymru y senedd gyntaf yn y byd i ddatgan argyfwng hinsawdd. Gan dynnu sylw at y ffaith "Nid yw newid yn yr hinsawdd yn fater y gellir ei adael i unigolion neu i'r farchnad rydd. Mae'n gofyn am weithredu ar y cyd ac mae gan y llywodraeth rôl ganolog i wneud gweithredu ar y cyd yn bosibl." Gyda 52 o wledydd yn gwneud datganiadau o'r fath bellach.

Cyhoeddodd BIP Caerdydd a'r Fro yn 2020, ond cydnabu nad yw ymrwymadau'n golygu dim heb weithredu sylweddol. Fel Bwrdd Iechyd, trwy ein Cynlluniau Gweithredu Datgarboneiddio, roeddem yn ceisio gosod nodau ac uchelgeisiau i gyflawni newid cyn gynted â phosibl. Rydym yn ystyried ein datganiad o ddifrif a thrwy uchelgeisiau newydd rydym yn gobeithio parhau i ddangos arweinyddiaeth o ran sut olwg allai fod ar ofal iechyd carbon isel yn y dyfodol.



5.2 Llunio Ein Lles i'r Dyfodol

Mae'r strategaeth Llunio Ein Lles i'r Dyfodol yn nodi Gweledigaeth y Bwrdd Iechyd ar gyfer gwella iechyd a lles y poblogaethau rydym yn eu gwasanaethu erbyn 2035. Mae'n ymrwymo i gymryd y camau angenrheidiol i ymateb i'r heriau hyn yn ogystal ag addasu'n gyflym a manteisio ar gyfleoedd newydd i wella lles cenedlaethau'r dyfodol.

Ysgrifennwyd y cynllun hwn gyda strategaeth gorfforaethol y Bwrdd Iechyd, Llunio Ein Lles i'r Dyfodol yn flaenllaw ac yn ganolog. Rydym eisoes wedi cyfeirio at yr uchelgais i leihau'r allyriadau rydym yn eu rheoli 40% erbyn 2027.

Mae'r strategaeth yn nodi 4 blaenoriaeth strategol sy'n rhan o'r agenda datgarboneiddio, sef:

Rhoi pobl yn gyntaf

Darparu ansawdd rhagorol

Cyflawni yn y manau cywir

Gweithredu dros y dyfodol

Fel rhan o weithredu dros y dyfodol yn benodol, bydd y bwrdd iechyd yn gweithio i sicrhau nad yw'r hyn a wnawn heddiw yn peryglu lles cenedlaethau'r dyfodol. Byddwn yn diogelu'r amgylchedd ac yn datblygu ac yn defnyddio technolegau, triniaethau a thechnegau newydd i ddarparu'r canlyniadau iechyd gorau posibl a gofal iechyd cynaliadwy i'r dyfodol. Gosod safonau uchel ar gyfer lleihau allyriadau o fewn ein rheolaeth.

[3 https://shapingourfuturewellbeing.com/cy/](https://shapingourfuturewellbeing.com/cy/)

5.3 Targedau

Cyhoeddwyd Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru (CCS) ym mis Mawrth 2021, gan gydnabod y rôl y mae'n rhaid i'r GIG yng Nghymru ei chwarae wrth gyfrannu tuag at uchelgais Sero Net Llywodraeth Cymru. Mae'n cydnabod bod yn rhaid i gamau gweithredu carbon isel fod yn greiddiol i wneud penderfyniadau a'u hymgorffori mewn gwaith o ddydd i ddydd.

Mae'r cynllun hwn hefyd yn nodi targed i GIG Cymru gyflawni arbediad allyriadau o 16% a 34% o linell sylfaen 2018/19 erbyn 2025 a 2030 yn y drefn honno.

Mae'r CCS yn cael ei ddisgrifio nes ymlaen yn y ddogfen hon.

Yn 2023, dywedodd y BIP wrth y Bwrdd nad oes ganddo linell golwg i'r targed o 16% ac nad yw'r CCS, ynghyd â'r cymorth sydd ar gael (ariannol er enghraifft) yn darparu llwybr i gyrraedd yno. Mae Llywodraeth Cymru yn adolygu'r targedau ar adeg ysgrifennu. Gan fod yr argyfwng hinsawdd yma, rydym wedi cydnabod yr angen am uchelgais heriol a thrwy ein cynllun strategol Llunio Ein Lles i'r Dyfodol, **i leihau allyriadau sydd o fewn ein rheolaeth 40% erbyn 2027 a 68% erbyn 2035**. Nod cyffredinol hyn yw cyflawni niwtraliaeth garbon erbyn 2035. Dangosiad o'n hymrwymiad i leihau ein heffaith.

2025

Gostyngiad o 16%
mewn allyriadau
(cyfanswm
allyriadau)



2027

Gostyngiad o
40% yn yr
allyriadau rydym
yn eu rheoli



2030

Gostyngiad o 34%
mewn allyriadau
(cyfanswm
allyriadau)



2035

Gostyngiad o 68% yn
yr allyriadau rydym
yn eu rheoli a
Niwtraliaeth Carbon



6 Cynnydd BIP Caerdydd a'r Fro hyd yma



6.1 Cyflawniadau hyd yma

Er gwaethaf y camau a gymerwyd dros y tair blynedd diwethaf, mae ein hallyriadau yn parhau i godi. Wedi dweud hynny, mae llawer wedi'i gyflawni yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gan gynnwys:

Cyflawni rhaglen Lleihau Ynni	Dros 200 o aelodau'r Grŵp Gwyrdd	Penodi Arweinwyr Nyrsio, Therapiau a Chlinigol
Cynlluniau ynni adnewyddadwy yn cyflawni – 300,000 kwh	Cynllun beicio i'r gwaith gweithredol	Penodi'r pedwerydd cymrawd cynaliadwyedd
Llunio a chymeradwyo Cynllun Gweithredu Therapiau	Arbedodd ymgynghoriadau digidol 67 tunnell o CO2e yn 2023	Cynllun Ailgylchu Cymhorthion Cerdded gan arbed £47,000 a dros 4,200 o eitemau yn cael eu hailddefnyddio.
Rhaglen diffodd PC wedi'i sefydlu	Rhaglen gwelliant gwyrdd yr Uned Therapi Dwys ar y gweill	Cymeradwyo strategaeth Llunio Ein Lles i'r Dyfodol sy'n cynnwys uchelgais lleihau carbon heriol
Dealltwriaeth gliriach o'n proffil allyriadau	Cyflwyno'r Addewid Cynaliadwyedd	Cymrodorion sy'n gweithio ar Gynaliadwyedd o fewn adrannau (Adran Achosion Brys, ac ati)
Wedi ymrwymo i gyflawni'r Siarter Teithio Iach – Lefel 2	Codi'r risg i'r hinsawdd ar y gofrestr risg	Monitro Ansawdd Aer yn YAC ac YALI
Adolygu achosion busnes ymlaen llaw cyn i'r grŵp Buddsoddi wneud penderfyniadau	Wedi'i fewnosod i raglen gofal iechyd seiliedig ar Werth	Kidz Meds – gyda'r nod o leihau meddyginiaeth hylifol 20%
Mae datgarboneiddio yn rhan o ddigwyddiadau sefydlu corfforaethol	Cynllun ailgylchu brwshys dannedd yn ein hysbyty deintyddol	Cwblhau cau pibelli N2O yn yr Ysbyty Deintyddol
Gwasanaethau Llawfeddygaeth Canolradd yn y Geg sy'n darparu gofal yn fwy lleol	Amcangyfrifir bod 6 Nod a Gofal Cynlluniedig wedi osgoi dros 1,200 tunnell o CO2e ers 1 Ebrill 2023	Gellid bod wedi osgoi rhwng 2,600 a 4,700 tunnell o CO2e drwy ein mentrau cynaliadwyedd ariannol

Amcangyfrifir ar adeg ysgrifennu y gellid osgoi tua 5,000 tunnell o garbon yn 2023/24. Mae hyn yn cyfateb i dros 2% o'n hól troed carbon.

6.2 Ein Heffaith Amgylcheddol 2022-23

Mae BIP Caerdydd a'r Fro wedi bod yn adrodd ar allyriadau i Lywodraeth Cymru drwy ddull sy'n gyffredin i bob corff sector cyhoeddus ers 2021 ar gyfer blwyddyn ariannol 2020/21. Ar gyfer 2022-23, bu cynnydd yn yr allyriadau a adroddwyd i 217,690 tonnell o CO₂e o'i gymharu â 202,149 tonnell o CO₂e yn 2021/22. Cynnydd o tua 15,500 tonnell.

Sector	2021-22	2022-23	Gwahaniaeth
	Allyriadau (tunelli CO ₂ e)	Allyriadau (tunelli CO ₂ e)	
Adeiladau	36,871	34,751	-2,120
Goleuadau stryd	0	76	76
Fflyd ac offer	457	415	-42
Cymudo	0	5,664	5,664
Trafnidiaeth busnes	589	675	86
Gwastraff	1,690	1,789	99
Cadwyn Gyflenwi	162,541	173,412	10,871
Nwyon fflworedig a nwyon anesthetig	0	908	908
Cyfanswm	202,149	217,690	15,541

Mae allyriadau o'n hadeiladau a'n fflyd wedi lleihau, gan ddarparu arbedion cymharol sylweddol. Cyfyngu ar ein cynnydd cyffredinol. Fodd bynnag, dylid nodi bod y ddau aeaf diwethaf wedi bod yn fwyn felly mae angen gweithio ar ostyngiad mewn allyriadau o hyd.

Y prif reswm dros y cynnydd cyffredinol yw oherwydd cynnydd yn allyriadau'r gadwyn gyflenwi. Mae hyn yn cyfrif am dros 70% o'n cynnydd blyneddol. Bu cynnydd bach hefyd mewn Teithio Busnes a Gwastraff o 185 tonnell gyda'i gilydd.

Nid yw'r Bwrdd Iechyd wedi adrodd data allyriadau cymudo o'r blaen, sydd wedi ychwanegu 5,664 tunnell at ein hól troed. Mae hyn wedi'i lunio drwy ddefnyddio cyfrifiad safonol yn seiliedig ar nifer y gweithwyr sy'n darparu amcangyfrif lefel uchel da. Bu gofynion adrodd ychwanegol hefyd ar gyfer goleuadau stryd a nwyon Anesthetig, gan ychwanegu 983 tunnell, gyda'i gilydd.

Ar sail debyg, mae allyriadau sydd o fewn ein rheolaeth, fel ein hadeiladau a'n fflyd wedi gostwng 5.7% yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Ers 2018, rydym yn amcangyfrif bod y gostyngiad tua 7% (sy'n cyfateb i 2,200 tunnell) o'i gymharu â data ystadau mewnol cymharol. Y gadwyn gyflenwi yw ein her fawr o hyd.



6.3 Arwyddion Rhybuddio

Mae'r cynnydd yn yr allyriadau a welir flwyddyn ar ôl blwyddyn yn dangos maint yr her. Roedd cynllun gweithredu'r llynedd yn cyfeirio at 'arwyddion rhybuddio' sy'n rhwystro cynnydd yn gyffredinol. Teimlir eu bod yn dal yn wir yn 2024 a thynnir sylw atynt isod:

Nid yw'r dirwedd ariannol bresennol yn caniatáu i BIP Caerdydd a'r Fro ddatblygu cynlluniau i gyrraedd targedau GIG Cymru mewn modd ystyrlon.

Mae model busnes y gadwyn gyflenwi yn seiliedig i raddau helaeth ar ddefnyddio cynhyrchion untro/tafladwy.

Mae'r dull presennol ar gyfer cyfrifo allyriadau'r gadwyn gyflenwi yn anaeddfed, yn seiliedig ar wariant yn hytrach nag adlewyrchiad cywir o'r carbon sydd wedi'i gynnwys gyda chynhyrchion.

Nid yw cynaliadwyedd wedi'i ymgorffori ym mhob rhan o'r broses o wneud penderfyniadau (gweithredol, clinigol, corfforaethol).

Mae adferiad ar ôl COVID-19 yn canolbwyntio ar gynyddu gweithgarwch clinigol i fynd i'r afael â'r ôl-groniad.

Nid yw gofal iechyd cynaliadwy yn ddisgyblaeth aeddfed.

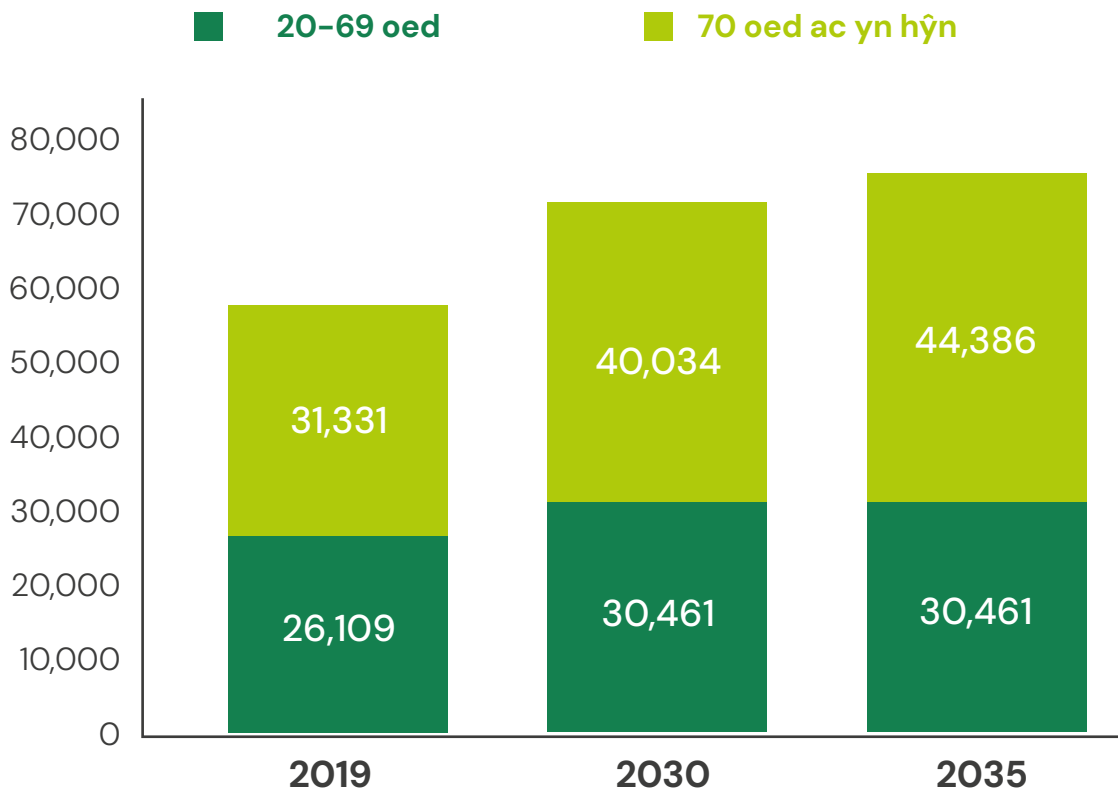
Heb i adnoddau neu amser penodol gael eu darparu i staff sydd eisoes dan bwysau ac wedi'u gorlwytho, bydd cynaliadwyedd yn parhau i gael ei ystyried yn ychwanegiad at waith a blaenoriaethau presennol.

Hyd yn oed pe gallai'r holl ddefnydd ynni ddod o ffynonellau adnewyddadwy fel bod nwy a thrydan o'r grid yn cael eu dileu, ni fyddai targed GIG Cymru o 34% erbyn 2030 yn cael ei gyrraedd.

Mae technolegau gwres carbon isel yn rhedeg ar drydan yn hytrach na nwy. Trwy astudiaethau dichonoldeb, nid oes achos ariannol dros newid i'r technolegau hyn a fyddai'n dderbyniol yn amgylchedd ariannol presennol GIG Cymru.

Yn olaf, mae ein poblogaeth yn tyfu a rhagwelir y bydd y galw am wasanaethau iechyd yn cynyddu fel y gwelir yn y rhagamcan canlynol a baratowyd gan gydweithwyr Cyllid BIP Caerdydd a'r Fro:

Amcangyfrif o nifer y bobl sy'n byw gyda salwch difrifol yng Nghaerdydd a'r Fro



Er gwaethaf y rhain, mae'r cynllun hwn yn ymdrechu i wneud cynnydd wrth reoli ein hallyriadau trwy ymrwymo i weithredu'r pethau cywir: symud ymlaen i fyny'r afon yn ein llwybrau gofal; cefnogi effeithlonrwydd gweithredol a thrwybwn; cynyddu teithio llesol; newid y ffordd y mae gwasanaethau'n cael eu darparu i enwi rhai.

6.4 Grwpiau Gwyrdd Caerdydd a'r Fro

Dros y flwyddyn ddiwethaf yn arbennig, mae ymchwydd o ddiddordeb a gweithgaredd wedi dod i'r amlwg gan ein cydweithwyr ar draws y bwrdd iechyd. Mae 'Grwpiau Gwyrdd' adrannol wedi'u ffurfio. Yn anffurfiol eu natur i raddau helaeth, maent yn dal yn mynd ar drywydd newid bach a graddol ar lefel waith. Mae grwpiau wedi'u ffurfio mewn meysydd gan gynnwys:

Gofal Dwys

Uned Achosion Brys

Adran Iechyd Rhywiol

Ysbyty Deintyddol

Therapiau

Diagnosteg Glinigol a Therapiau

Anestheteg

Offthalmoleg

Mae tuedd i'r math o newid a weithredwyd ar lefel gwaith fod yn fach o ran budd ond yn galonogol. Er mwyn dangos un enghraifft o newid, mae cydweithwyr mewn Gofal Dwys wedi ceisio cael cytundeb i roi'r gorau i ddarparu dŵr di-haint i garfan benodol o gleifion gan fod dŵr tap o ansawdd da yn gallu diwallu eu hanghenion yn yr un modd. Mae prynu dŵr di-haint yn creu ôl troed carbon.

O ganlyniad, amcangyfrifir bod arbediad carbon blynyddol o 600kg wedi'i osgoi ynghyd ag arbediad arian parod o tua £11,000.

Yn ogystal, mae Grŵp Gwyrdd Caerdydd a'r Fro gyda dros 200 o aelodau, yn cynnig digwyddiad awr o hyd misol i adrodd ar newid mewn cysylltiad â datgarboneiddio sy'n digwydd yn y Bwrdd Iechyd er mwyn hysbysu ac ysbrydoli eraill.

Mae pynciau cyflwyniadau diweddar i'r grŵp wedi cynnwys:

cydweithwyr yr Adran Achosion Brys yn disgrifio eu taith i achredu eu hunain yn erbyn fframwaith cynaliadwyedd y Coleg Brenhinol

ein rheolwr ynni yn cyflwyno ar ffyrdd y mae effeithlonrwydd adeiladau/ynni yn cael ei wella;

ein cydweithwyr Therapiau yn disgrifio'u cynllun gweithredu datgarboneiddio;

ein tîm Cudd-wybodaeth Digidol a Gwybodaeth yn cyflwyno eu menter i ddiffodd cyfrifiaduron yn awtomatig dros nos er mwyn arbed ynni.

7 Uchelgais 2024-2027

7.1 Esblygiad BIP Caerdydd a'r Fro

Yn y cynllun gweithredu blaenorol, aethom ati i gyflawni 54 o gamau gweithredu, yn ogystal â'r rhai a nodir yn y CCS PGRGC.

Crynodeb o'r camau gweithredu

Mae profiad helaeth wedi'i ennill drwy gyflawni ein tri chynllun gweithredu blaenorol. Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi gweld newid sylweddol yn ein dealltwriaeth o'r hyn y mae angen ei wneud a sut i fodelu effaith garbon mentrau newid. Mae hyn wedi digwydd trwy well dealltwriaeth o'n proffil allyriadau a rhedeg efelychiadau yn erbyn rhannau cydran ein hól troed carbon er mwyn gweld symudiadau. Yn ogystal, gall y canlyniadau a welir o fentrau pwysig fel y 6 Nod Gofal Brys ac

Argyfwng fod â buddion osgoi carbon, wedi'u cyfrifo o waith gweithredol nad oes ganddo berthynas â gwella ôl troed carbon clasurol ar yr wyneb.

Y casgliadau allweddol sydd wedi dylanwadu ar y cynllun hwn felly yw:

- Mae Gwelliant Gweithredol yn rhoi buddion carbon
- Darbodaeth Ariannol
- Atal
- Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth

7.2 Gwelliant Gweithredol yn cynhyrchu buddion carbon

Mae'r pwysau ar GIG Cymru ar ôl y pandemig wedi arwain at gyflwyno polisiau fel y 6 Nod Gofal Brys ac Argyfwng. Mae'r polisi hwn yn ceisio sicrhau bod ein cleifion yn cael eu trin yn brydlon yn y lle mwyaf addas, os oes angen triniaeth ysbyty arnynt eu bod yn cael eu gweld a'u trin gan rywun â'r set sgiliau gywir a'u rhyddhau'n ddiogel cyn gynted ag y byddant yn ddigon da. Mae meddwl am ddim ond dau o'r canlyniadau y mae'r polisi '6 Nod' yn ceisio'u cyflawni, sef trin pobl mewn lleoliadau cymunedol a lleihau hyd arosiadau, yn golygu y gallwch leihau carbon, yn yr achos hwn wrth i glaf osgoi taith yrru hir i'r Adran Damweiniau ac

Achosion Brys a hyd arhosiad cywir yn yr ysbyty sy'n golygu bod gwely ar gael yn gynt i glaf haeddiannol sydd angen triniaeth – mae'n bosibl cyfrifo effaith garbon i'r ddau.

Mae BIP Caerdydd a'r Fro wedi gwneud gwelliannau enfawr mewn amseroedd aros ambiwlansys y tu allan i'r Adran Damweiniau ac Achosion Brys. Roedd arosiadau o dros bedair awr yn gyffredin. Trwy ymdrechion cydweithwyr sy'n defnyddio dull dim goddefgarwch o arosiadau hir, nid yw'r ambiwlansys hynny'n eistedd y tu allan i YAC gyda'u peiriannau ymlaen am gyfnodau hir. Gallan nhw fod ar gael yn gyflymach i wasanaethu'r claf nesaf.

7.3 Doethineb Ariannol

Gyda'n poblogaeth leol yn tyfu a'r galw am wasanaethau iechyd yn cynyddu o ganlyniad i hynny, mae'r dyraniadau ariannol i fyrddau iechyd wedi tyfu dros y blynyddoedd hefyd ond ni allant dyfu'n amhenodol. Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae BIP Caerdydd a'r Fro wedi bod yn cynnal mentrau sydd â'r nod o sicrhau bod yr hyn rydym yn ei wario ar ofal yn cyd-fynd â'r dyraniadau a dderbyniwyd. Mae'r galw am ein gwasanaethau yn uchel felly mae angen dod o hyd i ffyrdd mwy smart o wneud pethau. Er enghraifft, trwy gyflwyno gwell rheolaeth o'r stoc meddyginiaethau, mae angen prynu llai o feddyginiaethau a gellir olrhain y dulliau osgoi costau hyn yn ôl i fudd osgoi carbon.

7.4 Atal

Y math mwyaf cynaliadwy o ofal iechyd yw gofal iechyd nad oes angen ei ddarparu oherwydd bod ein poblogaeth yn iach.

Amcangyfrifir bod [dros un rhan o bump o farwolaethau yng Nghymru a Lloegr yn rhai y gellid eu hosgoi](#), oherwydd cyflyrau y gellir eu hatal neu eu trin.

Trwy symud ein llwybrau gofal i ganolbwyntio'n fwy ar atal afiechyd, a dirywiad pobl sydd â chlefyd eisoes, gallwn leihau'r galw ar ofal aciwt sydd ag ôl troed carbon uwch nag atal a gofal sylfaenol.

Yn ystod 2024/25 byddwn yn ceisio deall yn well gyfraniad atal at leihau'r ôl troed carbon, drwy ddadansoddi'r llwybr diabetes. Dylai hyn gynhyrchu mewnwelediadau a dull o gyfrifo gostyngiadau posibl mewn allyriadau carbon drwy ganolbwyntio ar atal, y gellir ei gymhwyso i'n llwybrau gofal eraill.

7.5 Gofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth

Yn olaf, mae twf prosiectau Gofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth yn BIP Caerdydd a'r Fro yn cynhyrchu buddion carbon gwirioneddol. Mae gofal iechyd sy'n seiliedig ar werth yn ffordd o edrych ar ofal trwy lens yr hyn sydd fwyaf gwerthfawr i glaf. Er enghraifft, mae'n well gan lawer o gleifion sy'n derbyn gofal lliniarol fod gartref gyda'u teulu, yn hytrach na bod mewn gwely ysbyty. Trwy newid y ffordd y mae cleifion o'r fath yn cael gofal mewn modd diogel (am nifer cyfyngedig o gyflyrau), h.y. i ffwrdd o'r ysbyty, canfuwyd bod cleifion a theuluoedd yn ffafrio hyn, ac ar gyfer y bwrdd iechyd mae gwely ar gael ar gyfer claf haeddiannol arall. Gall effaith garbon fod yn gysylltiedig â hyn.





7.6 Aeddfedu Themâu

Mae ein cynllun gweithredu yn cydnabod bod y canfyddiadau uchod yn dylanwadu ar ein hól troed carbon ac mae'n cynnwys is-themâu penodol o'u cwmpas. Mae'r themâu wedi aeddfedu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf i atgyfnerthu rhai ac ychwanegu rhai newydd. Dyma gymhariaeth rhwng 23/24 a 24/25.

Themâu 2023/24

Themâu ac is-themâu 2024/25

Clinigol



Gofal Iechyd Cynaliadwy sy'n Ymwybodol o'r Hinsawdd

- Atal
- Ansawdd Clinigol
- Rhagoriaeth Weithredol

Arweinyddiaeth

Pobl



Arweinyddiaeth a diwyllianau cynaliadwy sy'n ymwybodol o'r hinsawdd

- Arweinyddiaeth
- Cyfathrebu ac ymgysylltu

Ystadau

Teithio



Ystadau Cynaliadwy ac Ymwybodol o'r Hinsawdd

- Adeiladau, Tir, Gwastraff a Chludiant
- Addasu

Felly mae'r aeddfedrwydd yr ydym wedi'i ennill wedi cyfrannu at y camau gweithredu yn ein cynllun 24/25. Prin yw'r camau gweithredu yn ein cynllun y llynedd sydd wedi eu dileu oherwydd ein bod yn credu y gallwn barhau â'r camau a mynd ymhellach ar y cyfan. Mae rhai wedi eu huno wrth i brofiad ddangos eu bod wedi'u dyblygu.

8 Camau Gweithredu BIP Caerdydd a'r Fro

Mae tair haen o gamau gweithredu yr ydym yn eu hyrwyddo yn y cynllun hwn. Y pethau y gall pawb eu gwneud ni waeth ble rydych chi'n gweithio yn y sefydliad, y pethau y gall adrannau neu Fyrddau Clinigol eu gwneud a'r pethau y mae angen i arweinwyr y sefydliad eu gwneud.



Y Bwrdd ac Aelodau Gweithredol

- Aelodau gweithredol yn cymryd amcan blynyddol arall
- Rhan o wneud penderfyniadau
- Creu cynllun addasu
- Ymgorffori mewn menter atal diabetes
- Nodi sut mae gwelliannau/targedau gweithredol yn osgoi carbon
- Ymgorffori yn Rhagoriaeth Ansawdd SOF
- Noddi rhaglen newid ymddygiad
- Arwain ac atgyfnerthu pwysigrwydd gyda thimau – dod yn rhan o eirfa
- Gweithredu ar archwiliad bioamrywiaeth
- Gweithredu Siarter Teithio Iach L2
- Ystyried carbon yn uwchgyllun SOFH



Adrannau a Byrddau Clinigol

- Gweithredu Rhagoriaeth Ansawdd SOF
- Rhan o brosiectau Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth
- Cyfathrebu/Hyrwyddo
- Cyfleoedd i gynyddu effeithlonrwydd ynni
- Effeithlonrwydd caffael
- Dichonoldeb carbon mewn adolygiadau perfformiad byrddau clinigol
- Cynllun gweithredu Cyflawni yn erbyn Therapïau



Unigolion

- Allwch chi feddwl sut y gallwch chi fod yn fwy darbodus yn eich gwaith o ddydd i ddydd?
- Allwch chi ddefnyddio dulliau teithio cynaliadwy
- Gwaredwch wastraff yn briodol
- Diffoddwch y goleuadau a'r offer pan nad ydynt yn cael eu defnyddio

8.1 Addewidion/Gwerthoedd Unigol

Ni ellir cyflawni'r cynllun hwn heb gyfranogiad a chefnogaeth pawb yn y sefydliad. Pob un o'r 16,000 o gydweithwyr. Bydd angen ymdrech ar y cyd gan bob un ohonom i lunio gwasanaeth cadarn ac effeithlon sy'n gynaliadwy. Rydym yn gofyn i staff ymrwmo i 4 Gwerth, yr hoffem i chi eu hystyried tra byddwch ar ein safleoedd.

Byddaf yn ymrwmo i:

1

Ddiffodd goleuadau ac offer pan nad ydynt yn cael eu defnyddio

2

Gwaredu gwastraff yn gywir

3

Defnyddio dulliau trafniadaeth cynaliadwy

4

Meddwl sut y gallaf gyflawni fy ngwaith mewn ffordd sy'n cyfyngu ar fy effaith ar yr amgylchedd.

Mae diffodd un ddyfais feddygol yn ein hysbyty deintyddol y tu allan i oriau wedi osgoi dros £15,000 y flwyddyn mewn costau ynni.

Mae gwastraff sydd wedi'i wahanu'n anghywir yn denu cosb ariannol sy'n ein cymell i drin gwastraff yn briodol, bydd deddfwriaeth newydd hefyd yn dod i rym y bydd gofyn i ni gydymffurfio â hi.

Mae ein rhaglen cyd-deithio wedi osgoi dros 50,000 o filltiroedd, gan arbed 11 tunnell o CO₂e.

Amcangyfrifir bod y rhaglen ailgylchu cymhorthion cerdded wedi arbed dros £47,000 mewn blwyddyn.

8.2 Camau Gweithredu Lefel Adran

Ar lefel adrannol, diffiniwyd camau gweithredu y gellir eu cyflwyno a'u rheoli'n lleol, megis cyflwyno prosiectau Gofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth mewn gwasanaethau penodol neu ddyrannu amser i rolau hyrwyddo fel y mae cydweithwyr Therapïau ac yn ein hysbyty Deintyddol wedi'i wneud yn ystod 2023/24.

? A fydd hyn yn gwneud gwahaniaeth? ?

Er bod y rhain yn ymddangos yn fach, rydym wedi gweld achosion o arbedion mawr yn deillio o gamau ymddangosiadol ddibwys.

8.3 Camau Gweithredu Lefel Bwrdd/Gweithredwyr

Yn olaf, mae camau y mae angen eu harwain o frig y sefydliad, fel noddi ffrwd waith atal a gwerthfawrogi allbynnau gwaith i bennu ein llinell sylfaen bioamrywiaeth a sut y gellid cyflawni gostyngiad o 40% mewn allyriadau.

8.4 Mesur ac Effaith

Bydd mesur effaith facro gyffredinol y cynllun hwn yn dod trwy'r adroddiadau allyriadau blynyddol sy'n cael eu cyflwyno i Lywodraeth Cymru ym mis Medi bob blwyddyn. Ar gyfer blwyddyn 23/24, caiff yr adroddiad hwn ei lunio a'i gyflwyno ym mis Medi 2024. Gyda'r wybodaeth hon, gellir llunio cymhariaeth flwyddyn ar ôl blwyddyn.

Nid yw'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu yn y cynllun hwn yn cael effaith garbon amcangyfrifedig, felly ni ellir amcangyfrif effaith leihau gyffredinol y cynllun.

Fodd bynnag, gwnaed amcangyfrifon ar gyfer effaith rhywfaint o weithgarwch osgoi a allai gyfrif am 2 - 4% o'n hól troed carbon. Hyd at tua 8,000 tonnell o CO₂e.

Daw'r dull osgoi hwn o waith i fod yn fwy ariannol gynaliadwy a gweithredol effeithlon.

8.5 Llywodraethu

Dros y flwyddyn nesaf, rydym yn bwriadu adolygu ac os oes angen, gwella ein strwythurau llywodraethu ac edrychwn ymlaen at yr adroddiad archwilio mewnol y disgwylir ei gyhoeddi yn Ch1 24/25. Ar hyn o bryd mae Grŵp Cyflawni Datgarboneiddio dan arweiniad gweithredol yn adrodd i'n Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad. Mae Gweithgor sy'n croestorri'r bwrdd iechyd yn cyflawni ein cynllun gweithredu ac yn adrodd i'r Grŵp Cyflawni. Byddwn yn parhau i weithio gyda chydweithwyr BGC, y mae'r ddau ohonynt wedi blaenoriaethu gweithredu ar frys ar newid yn yr hinsawdd..



9 Camau Gweithredu 2024/25

Rydym yn amcangyfrif y gellid osgoi 2–4% neu hyd at 8,000 tonnall o'n hôl troed carbon o gynllun gweithredu eleni.

9.1 Gofal Iechyd Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwbybodol

9.11 Atal

Y math mwyaf cynaliadwy o ofal iechyd yw gofal iechyd nad oes angen ei ddarparu. Dull ataliol o osgoi afiechyd a thriniaeth feddygol yn y lle cyntaf lle bo hynny'n bosibl sydd orau. Ein cyfeiriad strategol yw canolbwyntio mwy o'n hadnoddau dros amser ar wella iechyd ac ymyriadau atal clefydau, ond byddwn hefyd yn parhau i fod â rôl bwysig wrth ddarparu gwasanaethau iechyd acíwt a chymunedol oherwydd poblogaeth sy'n heneiddio, cyflyrau genetig ac etifeddol a dewisiadau ffordd o fyw sy'n achosi afiechydon.

Camau Gweithredu

Cyfrifo gostyngiadau mewn allyriadau carbon drwy atal afiechyd, gan ddefnyddio diabetes fel astudiaeth gychwynnol.

Erbyn 2027

Fel y nodir yn Llunio ein Lles i'r Dyfodol, mae'r thema atal hon yn croestorri dwy o'i themâu:

Rhoi Pobl yn Gyntaf. Un o'i nodau yw y:

“Bydd Disgwyliad Oes i ddynion yn codi i 79.6 oed ac i fenywod i 84 oed”

A

Darparu Ansawdd Eithriadol:

“Byddwn yn cynyddu cyfran adnoddau'r Bwrdd Iechyd i gefnogi pobl i fyw bywydau iach, i leihau'r risg o afiechyd...”

9.12 Rhagoriaeth Glinigol

Ni allwn danbrisi'r effaith y mae ein gweithrediadau a'n gwasanaethau clinigol yn ei chael ar ein hallyriadau carbon. Nod popeth rydym yn ei wneud a'i gyflawni yw darparu gofal rhagorol i gleifion, fodd bynnag, nid ydym yn ystyried yn ddigonol effaith hyn ar yr amgylchedd ar hyn o bryd. Yn y cynllun hwn, rydym wedi ceisio sefydlu, drwy'r camau gweithredu hyn, integreiddio datgarboneiddio ymhellach mewn ymarfer clinigol.

Camau Gweithredu

- Cyd-fynd â'r rhaglen Gofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth i sicrhau bod buddion carbon eu gwaith yn cael eu cofnodi.
- Proffesiynau Nyrsio, Therapiau a Chlinigol i yrru newid cynaliadwy
- Therapiau i gyflawni eu Cynllun Gweithredu Datgarboneiddio
- Nyrsio i fwrw ymlaen ag argymhellion Llywodraeth Cymru yn y dogfennau Cynaliadwyedd ym maes Nyrsio.
- Nyrsio i ddatblygu Cynllun Datgarboneiddio
- Trwy ein rhaglen Gwasanaethau Clinigol Llundain Ein Dyfodol, datblygu cynllun gwasanaeth clinigol gydag egwyddorion dylunio gwyrdd a main yn gynwysedig.
- Pennu dichonoldeb datgarboneiddio sydd wedi'i gynnwys yn y rhaglen Rhagoriaeth Ansawdd.
- Pennu dichonoldeb penodi 5ed Cymrawd Cynaliadwyedd.
- Ennill statws safle SusQi Beacon
- Gweithio gyda staff i ddeall y rhwystrau ar gyfer cyflawni camau datgarboneiddio.
- Ceisio cyfleoedd i leihau effaith garbon nwyon fflworedig ar draws y safle.
- Sefydlu'r opsiynau mwyaf hyfyw i ymgorffori'r agenda datgarboneiddio i fyrddau clinigol ynghyd â'r gallu i fonitro cynnydd yn rheolaidd

Erbyn 2027

Trwy gyd-fynd â'r thema Darparu Ansawdd Rhagorol yn Llunio Ein Lles i'r Dyfodol, mae'r camau hyn yn cyfrannu at yr uchelgais,

“ Rydym yn bwriadu bod ymhlith y 25% uchaf o ddarparwyr gofal iechyd cymharol yn y DU sydd â dangosyddion ansawdd allweddol, gan gynnwys profiad cleifion, niwed dianghenraid a marwolaeth. ”

Yn ogystal, bydd cyd-fynd â'r thema Rhoi Pobl yn Gyntaf mae'r camau gweithredu yn rhan o'r uchelgais y bydd,

Disgwyliad oes i ddynion yn codi i 79.6 mlynedd ac 84 oed i fenywod.



Mae ein tîm digidol, D&HI, wedi gweithredu menter Ffurfweddiadau Arbed Ynni Digidol (DESC) sy'n arbed ynni trwy ddefnyddio sgrïptiau sy'n diffodd cyfrifiaduron yn awtomatig pan fyddant yn cael eu gadael yn segur heb fod unrhyw un wedi mewngofnodi iddynt.

Gall bwrdd gwaith sengl sy'n cael ei adael yn segur dros nos, dros gyfnod o flwyddyn, allyrru tua 185kg o CO2 a gwastraffu £210 mewn costau ynni.

Mae D&HI yn awgrymu y byddai gostyngiad o 60% drwy'r rhaglen hon yn arwain at arbedion allyriadau CO2e net o 314 tonnell ac arbedion costau ynni o tua £300,000 y flwyddyn.

9.13 Rhagoriaeth Weithredol

Mae'r ffordd yr ydym yn gweithredu fel sefydliad yn cael effaith uniongyrchol ar yr allyriadau a gynhyrchwn. Rydym wedi nodi yn y cynllun hwn sut mae darparu rhaglenni fel cynaliadwyedd ariannol yn cael effaith fawr a chadarnhaol ar ein proffil carbon. Trwy Ragoriaeth Weithredol barhaus, rydym yn bwriadu ystyried y carbon sy'n cael ei arbed neu ei osgoi.

Camau Gweithredu

- Mae rhaglenni Cynaliadwyedd Ariannol, 6 Nod, Gofal Cynlluniedig yn flaenoriaethau gweithredol a bydd eu heffaith garbon yn cael ei thracio.
- Cynyddu a Sicrhau'r cyfleoedd economi gylchol Mwyaf
- Cynyddu a Sicrhau'r cyfleoedd economi sylfaenol Mwyaf
- Adolygu cyfleoedd i gyflenwyr mawr leihau ein hallyriadau
- Datblygu canllaw ar gyfer gwneud cais i ystyried nwyddau a gwasanaethau carbon isel.
- Rhaid ystyried dewisiadau eraill carbon isel wrth greu manylebau prynu.
- Ystyried ffyrdd y mae caffael yn ymgysylltu â byrddau clinigol, ac i'r gwrthwyneb, i adolygu gwariant a thueddiadau, a sut y gall hyn ddarparu arbedion.
- Mesur yr effeithiau datgarboneiddio yn sgil gweithredu cofnod Gofal Nyrsio Cymru.
- Bydd Digidol yn gweithredu rhaglen Sylfeini Digidol, gan geisio creu'r amodau a chynyddu'r aeddfedrwydd digidol
- Gweithredu'r rhaglen DESC
- Bydd y pwyllgor Deallusrwydd Iechyd a Digidol yn gweithredu systemau yn 2024 a fydd yn lleihau'r defnydd o bapur, fel Badgernet a Monitro Pacemaker.

Erbyn 2027

Cyd-fynd â'r thema Cyflawni yn y Lleoedd Cywir yn Llunio Ein Lles i'r Dyfodol, "Bydd gennym system iechyd a gofal wedi'i digido ar waith..., ar ôl cyflawni 50% o'r map ffordd (lefel 3 o'r model aeddfedrwydd digidol)" erbyn 2027. Bydd ein timau gweithredol yn dylunio ffyrdd o sicrhau effeithlonrwydd mwyaf BIP Caerdydd a'r Fro er budd ein poblogaeth ac yn nodi fel mater o drefn ffyrdd y gall mentrau effeithio ar ein hól troed carbon.

Byddwn yn caffael y cynhyrchion a'r gwasanaethau clinigol mwyaf ecogyfeillgar sy'n bodloni ein manylebau swyddogaethol diffiniedig.

9.2 Arweinyddiaeth a Diwylliant Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwbybodol

Ein nod yw sicrhau bod y BIP yn dangos arweinyddiaeth wrth ddatgarboneiddio ei weithrediadau ac egluro pwysigrwydd gwneud hynny. Rydym eisiau i bawb fod yn ymwybodol a chymryd rhan yn y llwybr i sero net. Mae angen i'n proses gwneud penderfyniadau ystyried effaith garbon mentrau. Mae'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu o'r brig i lawr, ond rydym yn gofyn i'n holl staff fod yn bencampwyr yr agenda a dwyn eraill i gyfrif.



Camau Gweithredu

- Sicrhau bod y BIP yn dangos arweinyddiaeth wrth ddatgarboneiddio
- Gweithredwyr i weithredu amcan datgarboneiddio blynyddol
- Cynnwys datgarboneiddio mewn ailgynllunio gwasanaethau clinigol
- Trwy adolygu ein Fframwaith Sicrwydd Bwrdd, creu proffil priodol ar gyfer risg hinsawdd a bioamrywiaeth a rheoli risg.
- Cydymffurfio â chamau gweithredu CCS PGRGC a dylanwadu ar unrhyw gynllun newydd
- Ystyried sut y gellir gweithredu newid ymddygiad datgarboneiddio drwy'r rhaglen Rhagoriaeth Ansawdd
- Rhaglen tracio addewidion cynaliadwyedd drwy gydol 2024
- Negeseuon cyfathrebu i gynnwys buddion datgarboneiddio lle bo hynny'n bosibl
- Arweinwyr Gweithio gydag Addysg yn arwain o bob arbenigedd i ddechrau ymgorffori negeseuon datgarboneiddio mewn cyrsiau
- Tracio'r cyrsiau "ymwybyddiaeth hinsawdd" a fynychwyd
- Ystyried cyflwyno hyfforddiant Datgarboneiddio gorfodol
- Cyflwyno gwobr Cynaliadwyedd Blynyddol i Staff
- Arfarniadau ar Sail Gwerthoedd i gynnwys datgarboneiddio
- Rhoi cyhoeddusrwydd i gynlluniau gostyngiadau teithio

Erbyn 2027

Byddwn ar gam Cyflawni ein Nod map Ilwybr LIC,

“Lle mae dewis carbon sero wedi dod yn arferol, wedi'i wreiddio'n ddiwylliannol ac yn hunanreoleiddio.”



Mae ein Huned Achosion Brys wedi ceisio lleihau eu heffaith ar y blaned trwy gymryd camau gweithredu trwy'r Fframwaith ED Gwyrdd. Datblygwyd gan y Coleg Brenhinol Meddygaeth Frys.

Mae'r fframwaith yn nodi cyfres o gamau gweithredu sy'n gwella cynaliadwyedd amgylcheddol ac ariannol wrth gynnal neu wella ein gofal cleifion.

Mae'r tîm wedi bod yn llwyddiannus wrth weithredu nifer o brosiectau sy'n cynnwys:

- Cynlluniau Swydd sy'n cynnwys amser ar gyfer prosiectau
- Penodi cymrawd cynaliadwyedd
- Gostyngiad o 60% mewn Entonox
- Adroddiadau radioleg i'w cymeradwyo'n electronig
- Sicrhau bod eu cynllun/arwyddion gwastraff yn addas i'r diben

9.3 Ystadau Cynaliadwy / Hinsawdd Gydwbybodol

Er bod ein hystadau yn cyfrif am lai nag 20% o'n hallyriadau, yn y maes hwn y mae gennym y rheolaeth fwyaf. Mae ein huchelgais strategol newydd yn amlygu'r angen i weithredu ar frys ac yn gyflym, lle mae gennym ddylanwad. Mae angen i ni sicrhau bod ein hystad a'n hamgylchedd yn diwallu ein hanghenion nawr ac o fewn dyfodol Sero Net. Bydd angen i ni drawsnewid ein hadeiladau, ein trafndiaeth a'n gwastraff i gynhyrchu llai o garbon. Addasu ein hystad a'n gwasanaethau clinigol i fynd i'r afael ag effeithiau newid yn yr hinsawdd a gwella amgylcheddau i'w gwneud yn fwy bioamrywiol⁴.



Camau Gweithredu

- Sefydlu beth fyddai ei angen i sicrhau gostyngiad o 40% yn yr allyriadau yr ydym yn eu rheoli erbyn 2027
- Datgarboneiddio yn biler canolog o adeiladau newydd ac adnewyddu
- Datgarboneiddio wedi'i gynnwys yn uwchgynllun YAC (disgwylir yr allbwn terfynol ym mlwyddyn ariannol 25/26 o leiaf)
- Cynnal rhaglen o osod a monitro Mesuryddion (trydan, nwy a dŵr)
- Ystyried cyfleoedd gwresogi ardal pe baent yn codi
- Ystyried mwy o gynlluniau ynni adnewyddadwy/ effeithlonrwydd ynni drwy astudiaethau dichonoldeb.
- Ceisio lleihau gwastraff a chydymffurfio â deddfwriaeth gwastraff
- Cynnal archwiliad bioamrywiaeth (gan gynnwys cyfleoedd atafaelu) a llunio cynllun gweithredu.
- Parhau i adolygu ansawdd aer yn YALI a YAC
- Pob cerbyd newydd i fod yn gerbyd trydan
- Gweithredu Siarter Teithio Iach Lefel 2 a gwneud cynnydd amlwg
- Datblygu cynllun addasu hinsawdd Bwrdd Iechyd drwy ddefnyddio'r pecyn cymorth a gomisiynwyd gan LIC

⁴ Bydd angen buddsoddiad Cyfalaf Llywodraeth Cymru

Erbyn 2027

- Mae'r thema Cyflawni yn y Lleoedd Cywir yn Llunio Ein Lles i'r Dyfodol yn dweud, "Bydd cynlluniau i ddisodli neu ailddatblygu YAC ac YALI yn ddatblygedig..."
- Mae'r thema Gweithredu dros Ein Dyfodol yn dweud "Ar gyfer yr allyriadau a reolir gennym yn uniongyrchol, ein huchelgais yw cyrraedd gostyngiad o 40%."
- O ystyried bod cam gweithredu'n cael ei osod i ddatblygu cynllun addasu i'r hinsawdd, disgwylir y byddwn yn cyflawni yn erbyn y cynllun hwnnw cyn 2027.



Mae'r tîm Gofal Critigol yn BIPCAF yn darparu dull rhagorol o fynd i'r afael â chynaliadwyedd. Mae'r tîm wedi neilltuo amser i adolygu cynhyrchion defnydd uchel a gwerth uchel i asesu a oes dewisiadau eraill i leihau allyriadau, megis lleihau'r defnydd o fenig di-haint. Mae'r tîm yn gweithio gyda staff yn yr adran ac ar draws y sefydliad trwy eu cyfarfodydd grŵp gwyrdd er mwyn cyflwyno'r mentrau.

Adolygodd un prosiect y gwastraff a gynhyrchwyd gan 1 claf â methiant organau lluosog, am gyfnod o 24 awr (yn y llun yma).



10 Adnodd i Gyflawni

Gall fod costau sylweddol yn gysylltiedig â chyflawni datgarboneiddio ein hystâd.

Cydnabyddir y bydd y rhan fwyaf o'r costau, yn enwedig y rhai sy'n darparu gwelliant yn arbed carbon yn y tymor hir. Ar hyn o bryd, nid yw'r amgylchedd ariannol yn caniatáu buddsoddiad cyfalaf ar raddfa fawr a chynnydd refeniw i dalu am gynlluniau lleihau carbon. Felly, rydym yn annhebygol o gyflawni gwelliannau sylweddol i adeiladau a chynlluniau ynni adnewyddadwy drwy grantiau a dulliau cyllido presennol.

Mae'r cynllun hwn wedi'i ysgrifennu gan ddeall nad yw'n debygol y bydd arian newydd ar gael, ond hefyd mae ein gwybodaeth gynyddol yn dweud wrthym mai amser ac ymdrech ein cydweithwyr presennol y mae angen eu buddsoddi. Er mwyn i'r cynllun hwn fod yn llwyddiannus, mae'r cynllun hwn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Bwrdd Iechyd ddefnyddio amser pobl hefyd.

Bydd angen cefnogi'r agenda atal i leihau'r costau i'r gwasanaeth i fyny'r afon. Wrth i bobl fod yn gyfrifol am eu hiechyd eu hunain ac ymyrryd cyn gynted â phosibl gyda'r ymyrraeth feddygol angenrheidiol yn unig, dylai sicrhau bod darpariaeth gofal iechyd yn lleihau carbon.

11 Casgliad

Mae'r ddealltwriaeth o'r pethau y mae angen i BIP Caerdydd a'r Fro eu gwneud i liniaru allyriadau carbon wedi'i gaffael i raddau helaeth: atal afiechyd, bod yn ddoeth ac effeithlon wrth ddarparu gwasanaethau iechyd, addysgu cydweithwyr; annog newid bach o'r gwaelod i fyny. Yr her yw, mewn sector lle mae'r galw yn cynyddu, fod angen gweithredu newid yn wyneb ein pwysau gweithredol a phwysau digynsail ar ein cydweithwyr.

Rydym yn gwybod na fydd cyflawni mwy o effeithlonrwydd ynni yn erbyn ein hystadau a thrafnidiaeth yn unig yn ein galluogi i gyflawni ein hymrwymiaadau. Mae ein hól troed carbon yn swyddogaeth o'n darpariaeth gwasanaethau iechyd, felly mae angen i'r sefydliad cyfan chwarae rhan wrth ei leihau a lliniaru newid yn yr hinsawdd.

Mae'r camau yr hoffem eu cyflawni mewn cysylltiad ag atal ac effeithlonrwydd gweithredol yn newydd ac wedi eu rhannu â chydweithwyr ledled Cymru. Rydym yn teimlo ein bod yn symud i'r cyfeiriad cywir, ond bod angen gwneud mwy i wneud gwahaniaeth gwirioneddol a diriaethol ac i leihau ein hallyriadau carbon cynyddol.

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tim	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Gofal Iechyd Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwybodol												
Atal afiechyd yw'r math mwyaf cynaliadwy o ofal iechyd	Cyfrifo gostyngiadau mewn allyriadau carbon drwy atal afiechyd (fel atal diabetes sylfaenol ac eilaidd)	Cyfarwyddwr Iechyd y Cyhoedd	IyC a chyd-weithwyr ar draws y BIP	Dealltwriaeth glir o'r arbedion carbon sy'n gysylltiedig ag ymyriadau atal penodol yn ein llwybrau gofal, i arwain a hyrwyddo gostyngiadau carbon pellach wrth adolygu llwybrau	Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwybodol	Sefydlu effaith garbon y rhaglen atal diabetes ar 31/3/25, gan gysylltu â'r rhaglen werth (isod).	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff (IyC)	39,42	Cyfeiriad Strategol Cyflymder Gweithredu
Mae Darparu Ansawdd Clinigol Rhagorol yn Cyflawni Allyriadau Carbon Is	Rhaglen Gwerth i sicrhau bod buddion carbon gwaith yn cael eu cipio o'u prosiectau.	Cyfarwyddwr Gweithrediadau	Tim Gwerth	"Rydym yn bwriadu bod ymhlith y 25% uchaf o ddarparwyr gofal iechyd tebyg yn y Deyrnas Gyfunol ar gyfer dangosyddion ansawdd allweddol, gan gynnwys profiad cleifion, niwed y gellir ei osgoi a marwolaeth."	Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwybodol / Arbedion Ariannol / Buddion Gweithredol / Buddion Cleifion	Cyfrifo'r carbon a osgowyd o brosiectau Gwerth yn erbyn: <ul style="list-style-type: none"> Diabetes Methiant y Galon PIC Gofal cefnogol – IV achos dydd Anemia cyn llawdriniaeth Iechyd i Weithwyr Iechyd Proffesiynol Mesur Canlyniad a Adroddir gan Glaf Rhaglen amrywio 	Mawrth 2025	Dd/b – Dan arweiniad Rhaglen Gwerth	Amser staff	Dd/b	Cyflymder, Sgiliau
	Proffesiwn nyrsio yn ysgogi newid cynaliadwy	Dirprwy Weithredwr Nyrsio	Nyrsio		Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwybodol / Arbedion Ariannol / Buddion Gweithredol / Buddion Cleifion	Effaith mentrau nyrsio - menig, gwisgoedd a phants ymataliaeth, ac eraill.	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	Dd/b	Cyflymder, Sgiliau
	Nyrsys i fwrw ymlaen ag argymhellion a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru yn Cynaliadwyedd ym maes Nyrsio: Sicrhau'r cyfraniad mwyaf o faes nyrsio at nod y sector cyhoeddus o sero-net erbyn 2030	Dirprwy Weithredwr Nyrsio	Nyrsio		Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwybodol / Buddion Gweithredol / Buddion Cleifion	Rhoi camau gweithredu ar waith	Mawrth 2025		Amser staff		
	Cyflawni cynllun gweithredu datgarboneiddio Therapiau	Cyfarwyddwr Therapiau a Gwyddor Iechyd	Therapiau			Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwybodol / Arbedion Ariannol / Buddion Gweithredol / Buddion Cleifion	Cyrraedd targedau a nodir yng nghynllun gweithredu datgarboneiddio Therapiau	Mawrth 2025	N/A	Amser staff	Dd/b	Cyflymder, Sgiliau

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tim	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Gofal Iechyd Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwbybodol												
	Datblygu cynllun gweithredu datgarboneiddio Nyrsio	Dirprwy Weithredwr Nyrsio	Nyrsio			Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwbybodol	Cynllun gweithredu ar waith	I'w gadarnhau				
	Datblygu cynllun gwasanaeth clinigol gydag egwyddorion dylunio gwyrdd a main yn gynwysedig	Cyfarwyddwr Rhaglen, Ail-ddylunio Clinigol Strategol	Strategaeth		CF	Cefnogi trawsnewid	Datblygu Cynllun Gwasanaeth Clinigol SOFCS cyn ymgysylltu gyda phwyslais ar fodelau cyflawni cynaliadwy.	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	Dd/B	Arweinyddiaeth
	Pennu dichonoldeb cynnwys datgarboneiddio yn y Rhaglen Rhagoriaeth Ansawdd datblygol.	Cyfarwyddwr y Rhaglen, SoFQE (i'w benodi)	Cydweithwyr clinigol		CF	Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Arweinyddiaeth Hinsawdd Gydwbybodol	A yw datgarboneiddio wedi'i ymwreiddio Tystiolaeth o fudd	I'w gadarnhau (nod o Ch2 2024)	Dd/B	Amser staff	39,44, 45,46	Arweinyddiaeth
	Pennu dichonoldeb penodi 5ed Cymrawd Cynaliadwyedd Clinigol ar gyfer 2025	Arweinydd Cynaliadwyedd Clinigol	Dd/B		CF	Arweinyddiaeth Carbon Gydwbybodol	Achos busnes i'w ystyried ar waith Cytundeb ar waith Cymrawd yn yr arfaeth i ddechrau yn 2025	Mawrth 2025	£20,000 y flwyddyn (a reolir ar hyn o bryd gan feddygaeth/llawdriniaeth)	Amser staff	39,44, 45,46	Sgiliau
	Ennill statws safle SusQI Beacon	Cyfarwyddwr Cy-northwyol Gwella a Gweithredu	GaG		CF	Llythrennedd carbon / Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol	Statws safle Beacon wedi'i gyflawni Tystiolaeth bendant o arbediad carbon	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	Dd/b	Arweinyddiaeth/ Sgiliau
	Trwy gynnull grwpiau gwyrdd adrannol, nodi unrhyw rwystrau i ddatgarboneiddio a sefydlu gyda chydweithwyr gweithredol sut i'w dileu	Arweinydd Cynaliadwyedd Clinigol	Dd/B		Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol	Tystiolaeth bendant o arbediad carbon	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	Dd/b	Arweinyddiaeth / Cyflymder
	Chwilio am gyfleoedd i leihau nwyon ffloredig	Arweinydd Cynaliadwyedd Clinigol	Pwyllgor anesthetyddion, Fferylliaeth a nwy meddygol		Newydd	Cefnogi Trawsnewid	Allyriadau is wedi'u cofnodi o nwyon ffloredig	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	?	Arweinyddiaeth/ Cyflymder
	Sefydlu'r opsiynau mwyaf hyfyw i ymgorffori'r agenda datgarboneiddio i fyrddau clinigol ynghyd â'r gallu i fonitro cynnydd yn rheolaidd	Cyfarwyddwr Gweithrediadau			Newydd	Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid /	Aseiad gwaelodlin wedi'i gynnal i ddeall parodrwydd Cyhoeddi cynllun i'r Byrddau Clinigol i'w codi o leiaf i lefel o ymwybyddiaeth ac ymarfer.	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff		Arweinyddiaeth/ Cyflymder

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tim	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/ cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Gofal Iechyd Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwbybodol												
Rhagoriaeth Weithredol yn Ysgogi Gostyngiad Carbon	Cyflawni yn erbyn blaenoriaethau Cyllid a Gweithrediadau gan sicrhau bod buddion carbon gwaith yn cael eu cipio. Mae 6 Nod, rhaglenni Gofal Cynlluniedig yn flaenoriaethau gweithredol. Yn ogystal, bydd atal, gofal iechyd sy'n seiliedig ar werth a Rhagoriaeth Ansawdd yn dod i'r amlwg fel rhaglenni pwysig. Trwy effeithlonrwydd (gan gynnwys Digidol), darbodaeth ariannol a gofal da i gleifion, gellir cyflawni gostyngiad carbon.	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid/ Cyfarwyddwr Gweithrediadau	Pob BIP	Mantoli ariannol Dyhead gweithredol – Cyfran o 100,000 o arbediad gwelyau y dydd “Bydd gennym system iechyd a gofal wedi'i digido ar waith..., ar ôl darparu 50% o'r map ffordd”	Newydd	Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid / Buddion Ariannol / Buddion Gweithredol	Cyfrifo'r carbon a osgowyd drwy gynlluniau effeithlonrwydd gweithredol ac ariannol. Rhaglen arbedion gwerth £50 miliwn wedi'i throsi'n fudd carbon (union lefel yr arbedion i'w chadarnhau) Ar ffactor carbon o 0.21, gellid osgoi 10,500t CO2e – tua 4-5%. Pe bai 50% o'r £50 miliwn yn ddefnyddiadwy, gallai arbediad o tua 5,000 tonnelli fod yn bosibl. Cyflawni targedau defnyddio theatr a ddiffinnir gan weithrediadau Targedau Helpwch fi i Gyrraedd Gartref wedi'u diffinio mewn termau carbon a chynnydd wedi'i gofnodi.	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	Dd/B	Cryfhau Arweinyddiaeth Cyflymder Cyllid
	Cynyddu a Sicrhau'r cyfleoedd Economi Gylchol Mwyaf	Pennaeth Caffael	Caffael		CF	Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Gwerth £	Parhaus	Dd/B	Amser staff	25, 26, 27, 29, 30, 31, 32	Arweinyddiaeth
	Cynyddu a Sicrhau'r cyfleoedd economi sylfaenol Mwyaf	Pennaeth Caffael	Caffael		CF	Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Gwerth £	Parhaus	Dd/B	Amser staff - mae cyllid LIC wedi'i dorri (cyllid PGRGC)	25, 26, 27, 29, 30, 31, 32	Arweinyddiaeth
	Adolygu cyfleoedd i gyflenwyr mawr leihau ein hallyriadau	Pennaeth Caffael	Caffael		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid	Adolygwyd nifer y cyflenwyr, ac adroddwyd materion/cyfleoedd, Effaith garbon gwaith (KG/tCO2e)	Parhaus	Dd/B	Amser staff	25, 26, 27, 29, 31, 32	Arweinyddiaeth/Cyflymder
	Rhaid ystyried dewisiadau eraill carbon isel wrth greu manylebau prynu	Pennaeth Caffael	Caffael		CF	Cefnogi trawsnewid	Adolygwyd cynhyrchion/Prynwyd eitemau cynaliadwy	Parhaus	Dd/b ond potensial am gost uwch i brynu'n fwy gwyrdd	Amser staff	27, 30, 31	Arweinyddiaeth/Sgiliau

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tîm	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/ cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Gofal Iechyd Cynaliadwy a Hinsawdd Gydwbybodol												
	Ystyried ffyrdd y mae caffael yn ymgysylltu â byrddau clinigol, ac i'r gwrthwyneb, i adolygu gwariant a thueddiadau, a sut y gall hyn ddarparu arbedion.	Pennaeth Caffael	Caffael	Nodwyd prosiectau i leihau allyriadau o bryniannau, danfoniadau, pecynnu. Arbediad £/ carbon.	Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid		Erbyn mis Mawrth 2025 ac yn parhau		Amser staff		Arweinyddiaeth/ Sgiliau
	Mesur effaith datgarboneiddio cofnod Gofal Nyrsio Cymru.	Dirprwy Gyfarwyddwr Nyrsio Gweithredol	Tîm Nyrsio/ Digidol/ Cynaliadwyedd		Newydd	Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid			Amser staff	Amser staff		
	Bydd ein tîm Digidol yn gweithredu rhaglen Sylfeini Digidol, gan geisio creu'r amodau a chynyddu aeddfedrwydd digidol BIP Caerdydd a'r Fro.	Cyfarwyddwr Deallusrwydd Digidol ac Iechyd	Digidol		Newydd	Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid				Amser staff		Arweinyddiaeth
	Gweithredu DESC a fydd yn arbed ynni trwy ddiffodd cyfrifiaduron personol/ gliiniaduron dros nos	Cyfarwyddwr Deallusrwydd Digidol ac Iechyd	Digidol		Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid		Ch1 2024 ac yn parhau		Amser staff		Arweinyddiaeth Cyflymder
	Bydd ein tîm DLaD yn gweithredu systemau yn 2024 a fydd yn lleihau'r defnydd o bapur. Fel Badgernet a Monitro Pacemaker.	Cyfarwyddwr Deallusrwydd Digidol ac Iechyd	Digidol		Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid				Amser staff		Arweinyddiaeth

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tim	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Arweinyddiaeth a diwylliant Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwbydol												
Gosod BIP Caerdydd a'r Fro yn arweinwyr mewn darparu gofal iechyd carbon isel	Sicrhau bod y BIP yn dangos arweinyddiaeth wrth ddatgarboneiddio	Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio	Tim Datgarboneiddio	Wedi'i wreiddio'n rheolaidd yn ein ffordd o weithio	CF	Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Derbyn adroddiad archwilio mewnol ar gynaliadwyedd. Gweithredu camau gweithredu archwilio. Gwella amlygrwydd datgarboneiddio mewn penderfyniadau ailgynllunio, CATC a buddsoddi lle bo hynny'n berthnasol. Gweithredu gwelliannau i lywodraethu gyda'r bwriad o godi profil datgarboneiddio.	Mawrth 2025	Dd/B	Amser staff	Dd/b	Cryfhau Arweinyddiaeth
	Tim gweithredol i barhau i fod ag amcan datgarboneiddio blynyddol fel rhan o osod amcanion ar gyfer 2024/25	PSG			CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi trawsnewid	Effaith o ganlyniad i weithredu ar nod. Effaith garbon y gwaith (KG/tCO2e)	Parhaus	£0	Dd/B	3	Cryfhau Arweinyddiaeth Cyflymder
	Datgarboneiddio wedi'i gynnwys mewn unrhyw waith ailgynllunio'r gwasanaeth clinigol	Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio	Cynllunio strategol		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Datgarboneiddio wedi'i gynnwys.	31/3/25	Dd/B	Amser staff	Dd/b	Arweinyddiaeth
	Trwy adolygu ein Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yn 2024, creu proffil priodol ar gyfer risg hinsawdd a bioamrywiaeth a rheoli risg.	Cyfarwyddwr Llywodraethu Corfforaethol	Llywodraethu Corfforaethol		CF	Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Mae risg yn cael ei monitro a'i gwella'n weithredol	Parhaus	Dd/B	Amser staff	3	Camau Gweithredu'r Rheolwyr
	Cydymffurfio â chamau gweithredu Cynllun Cyflenwi Strategol PGRGC a Dylanwadu ar unrhyw Gynllun Newydd	Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio	Grŵp Cyflawni Datgarboneiddio		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Cyflenwi adroddiadau prydlon i PGRGC, gan godi unrhyw risgiau neu broblemau. Dylanwad BIP Caerdydd a'r Fro ar CCS newydd.	Parhaus	I'w gadarnhau - Efallai y bydd cyllid grant, EFAB a chynlluniau eraill ar gael i'w defnyddio.	Amser staff	2	Cryfhau Arweinyddiaeth Cyflymder Camau Gweithredu'r Rheolwyr

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tîm	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Arweinyddiaeth a diwylliant Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwybodol												
Ymgysylltu a Chyfathrebu â Chydweithwyr	Ystyried sut y gellir gweithredu newid ymddygiad datgarboneiddio drwy'r rhaglen Rhagoriaeth Ansawdd	I'w gadarnhau	Cyfathrebu	Wedi'i wreiddio'n ddiwylliannol yn ein ffyrdd o weithio o ansawdd	Newydd	Arweinyddiaeth/ Llythrennedd carbon	Cynllun wedi'i greu a'i gyflawni	C3 2024	Dd/B	Amser staff	Dd/b	Bwlch sgiliau Cynyddu capasiti
	Tracio'r addewidion cynaliadwyedd gwirfoddol a hysbysebwyd ar draws y BIP ym mis Ionawr '24.	Rheolwr Cynaliadwyedd Amgylcheddol	Tîm Datgarboneiddio			Cefnogi Trawsnewid						
	Negeseuon cyfathrebu i gynnwys buddion datgarboneiddio lle bo hynny'n bosibl	Cyfarwyddwr Cyfathrebu ac Ymgysylltu	Cyfathrebu		CF	Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Negeseuon yn cynnwys datgarboneiddio	Parhaus	Dd/B	Amser staff	2,3	Arweinyddiaeth
	Arweinwyr Gweithio gydag Addysg yn arwain o bob arbenigedd i ddechrau ymgorffori negeseuon datgarboneiddio mewn cyrsiau Ceisio cyfranogiad gan staff yn unol â'r strategaeth.	Cyfarwyddwr Gweithredol Pobl a Diwylliant	Addysg		CF	Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Gwybodaeth am gyrsiau a deunyddiau wedi'i darparu.		I'w gadarnhau	Amser staff	2,3	Sgiliau
	Tracio cynnydd gan gynnwys cyrsiau datgarboneiddio a fynychwyd ac integreiddio negeseuon	Rheolwr Cynaliadwyedd	Tîm cynaliadwyedd		Newydd	Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Tracio cyrsiau a sesiynau sefydlu a fynychwyd, grwpiau gwyrdd a gynhaliwyd.	Parhaus	Dd/B	Amser staff	2,3	Sgiliau
	Ystyried datblygu ystod o hyfforddiant datgarboneiddio byr i'w hyrwyddo ac i fod ar gael drwy e-ddysgu	Cyfarwyddwr Gweithredol Pobl a Diwylliant	Y Gweithlu		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Adolygu'r nifer sy'n manteisio ar y cyrsiau a gynigir.		Costau datblygu - i'w gadarnhau	Amser staff	2,3	Sgiliau
	Cynaliadwyedd Blynyddol - Cyflwyno gwobr staff	Prif Weithredwr/ Cyfarwyddwr Gweithredol Pobl a Diwylliant	Y Gweithlu		CF	Hinsawdd gydwybodol Arweinyddiaeth	Cynhaliwyd digwyddiad gwobrwyo	Parhaus blynyddol	Dd/B	Amser staff	2,3	Cyflymder/ Sgiliau
	Sefydlu sut y gellir cynnwys datgarboneiddio mewn sgyrsiau 1:1 rhwng rheolwyr a gweithwyr a chyfarfodydd tîm	Cyfarwyddwr Gweithredol Pobl a Diwylliant	Y Gweithlu		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Wedi'i gynnwys ar arfarniadau neu nodiadau canllaw	C1 24/25	Dd/B	Amser staff	2,3	Sgiliau
	Rhoi cyhoeddusrwydd i gynlluniau gostyngiadau teithio	Cyfarwyddwr Gweithredol Pobl a Diwylliant/ Cyfarwyddwr Cyfathrebu ac Ymgysylltu/ Cyfarwyddwr Ystadau	Trafnidiaeth a Chyfathrebu		CF	Cefnogi Trawsnewid	Neges wedi'i dosbarthu Gostyngiadau ar gael	Parhaus	Dd/B	Amser staff	2,3	Cyflymder

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tim	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/ cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Ystadau Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwybodol												
Lleihau ôl troed Adeiladau, Tir, Gwastraff a Thrafnidiaeth	Sefydlu beth fyddai ei angen i sicrhau gostyngiad o 40% yn yr allyriadau yr ydym yn eu rheoli erbyn 2027	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid		"Bydd cynlluniau i ddisodli neu ailddatblygu YAC ac YALI yn ddatblygedig iawn..." fel CSN Lleihau'r allyriadau rydym yn eu rheoli 40%	Newydd	Arbedion uniongyrchol/ Cefnogi trawsnewid	Creu cynllun i gyflawni llwybr at ostyngiad o 40% i'w gyflwyno i'r Grŵp Cyflenwi Datgarboneiddio i bennu'r posibiladau, cyfyngiadau a'r camau nesaf.	Ch2 2024	Bydd angen buddsoddiad cyfalaf ar gyfer cyflenwi	Amser staff	Dd/b	Angen cyllid, Cyflymder
	Datgarboneiddio yn biler canolog o adeiladau newydd ac adnewyddu	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid	Ystadau		CF	Arbediad uniongyrchol/ Arweinyddiaeth/ Cefnogi trawsnewid	Diffinio neu weithredu prosiectau gyda mesurau wedi'u cynnwys. Effaith garbon y gwaith (KG/tCO2e)	31/3/25	Dd/b – yn amodol ar achosion busnes LIC	Amser staff	4/ 5/ 6/ 7/ 8/ 9/ 10/ 11/ 12/ 13/ 16 / 28	Arweinyddiaeth Cyflymder
	Datgarboneiddio wedi'i gynnwys yn uwchgynllun YAC (disgwyli'r yr allbwn terfynol ym mlwyddyn ariannol 25/26 o leiaf)	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid/ Cyfarwyddwr Gweithrediadau	Cynllunio strategol		CF	Cefnogi Trawsnewid	Opsiynau carbon wedi'u nodi fel allbwn	31/3/25	Dd/b – Gofynnwyd i LIC am gost yr uwchgynllun	Amser staff	11/ 12/13/ 16/36	Cyflymder
	Cynnal rhaglen o osod a monitro Mesuryddion (trydan, nwy a dŵr)	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid	Ynni		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Cefnogi trawsnewid	Cau'r anghysondebau a nodwyd. Effaith garbon y gwaith (KG/tCO2e)	Mawrth 2025 – parhaus	Dd/B	Amser staff	4, 28	Cyflymder
	Ystyried cyfleoedd gwresogi ardal pe baent yn codi	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid	Ynni		CF	Cefnogi Trawsnewid	Asesu hyfywedd unrhyw gynlluniau arfaethedig	Parhaus	Dd/B	Amser staff	7	Cyflymder
	Ystyried mwy o gynlluniau ynni adnewyddadwy/ effeithlonrwydd ynni drwy astudiaethau dichonoldeb, cynllunio ar gyfer ynni adnewyddadwy dichonadwy i'w gweithredu pan fydd adnoddau a chyllid ar gael	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid	Ynni		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Astudiaethau dichonoldeb wedi'u cyflawni Effaith garbon y gwaith (KG/tCO2e)	Mawrth 2025	Bydd angen buddsoddiad cyfalaf	Amser staff	7/ 8/ 9/ 10/15/ 35	Cyflymder, Cyllid
	Ceisio lleihau gwastraff a chydymffurfio â deddfwriaeth gwastraff	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid	Ynni		CF/ Newydd	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Llythrennedd Carbon	Cynnal cydymffurfio	Parhaus	Dd/B	Amser staff	2, 44	Arweinyddiaeth Cyflymder
	Cynhaliwyd archwiliad bioamrywiaeth (gan gynnwys cyfleoedd atafaelu) a lluniwyd cynllun gweithredu. Cadarnhau perchnogaeth yn BIP Caerdydd a'r Fro.	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid/ Cyfarwyddwr lechyd Cyhoeddus			CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Llinell sylfaen gyflawn, arolwg ecolegol cynllun gweithredu wedi'u mabwysiadu, a dechreuwyd cyflwyno. Cadarnhawyd perchennog BIP Caerdydd a'r Fro	Ch2 24/25	I'w gadarnhau – i fodloni rhwymedigaethau Adran 6.	Amser staff, cost yr arolwg ecolegol	34	Cyflymder

Atodiad 1 – Camau Gweithredu Manwl

Thema	Cam Gweithredu	Perchennog	Tim	Cyflawni erbyn 2027	Newydd/cario ymlaen (CF)	Manteision	Mesur	Erbyn pryd	Cais am Gost i gyflawni'r cynllun lle nad yw'n fusnes fel arfer	Cost i'r BIP	Cyd-fynd â CCS PGRGC	Cyd-fynd ag Archwilio Cymru
Ystadau Cynaliadwy/Hinsawdd Gydwybodol												
	Parhau i adolygu ansawdd aer yn YALI ac YAC drwy adroddiadau NO2 SRS arferol	Cyfarwyddwr lechyd y Cyhoedd			CF	Llythrennedd Carbon / Cefnogi Trawsnewid	Darlenniadau NO2 blynyddol sy'n benodol i YAC ac YALI, i'w cymharu â llinell sylfaen 2023/24, i asesu effaith mentrau trafniadaeth gynaliadwy	Parhaus	Dd/B	Amser staff (lyC)	16, 17 21,39	Cyflymder
	Pob cerbyd newydd yn gerbyd trydan	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid	Trafniadaeth		CF	Arbedion uniongyrchol/ Arweinyddiaeth	Bydd pob car newydd a cherbydau fflyd nwyddau ysgafn a gaffaelwyd ar draws GIG Cymru ar ôl mis Ebrill 2022 yn un batri-trydan lle bynnag y bo hynny'n ymarferol bosibl Effaith garbon y gwaith (KG/tCO2e)		Dd/B		19	Cyflymder
	Gweithredu Siarter Teithio lach Lefel 2 a gwneud cynnydd amlwg	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid/ Cyfarwyddwr lechyd Cyhoeddus	IyC/ Trafniadaeth		CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Camau gweithredu wedi'u rhoi ar waith Ymrwymadau wedi'u cwmpasu gyda chostau	Mawrth 2026	I'w gadarnhau	Amser staff, costau posibl sy'n gysylltiedig â rhai ymrwymadau – i'w cwmpasu fel rhan o'r gwaith cyflenwi	14	Arweinyddiaeth Cyflymder
Cynllunio Addasu	Datblygu cynllun addasu hinsawdd BIP drwy ddefnyddio'r pecyn cymorth a gomisiynwyd gan LIC	Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio Strategol / Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid/ Cyfarwyddwr lechyd y Cyhoedd	Arweinydd IyC	Cyflawni'r cynllun Addasu	CF	Arbediad Uniongyrchol Nad yw'n Feintiol / Arweinyddiaeth / Cefnogi trawsnewid	Datblygydd a chytunwyd ar gynllun addasu ar gyfer y BIP, perchnogion gweithredu clir ac amserlenni	Mawrth 2025	I'w gadarnhau	Amser staff, Costau posibl sy'n gysylltiedig â chyflawni rhai elfennau, i'w cwmpasu wrth i'r cynllun gael ei lunio	Dd/b	Cyflymder Gweithredu Angen Cyllid



GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Caerdydd a'r Fro
Cardiff and Vale
University Health Board



Llunio ein
Llesiant
i'r Dyfodol



Llunio

Gofal Iechyd Cynaliadwy

i'r Dyfodol